

Віталій Ковальчук

ЛЕГІТИМНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В ПРАВОВІЙ ТЕОРІЇ ТА ДЕРЖАВНО- ПРАВОВІЙ ПРАКТИЦІ

Монографія

УДК 340.12
ББК 67.9(4УКР)300.6
К56

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 8 від 31 березня 2011 року)*

Науковий редактор:

СКРИПНЮК О. В. – доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України

Рецензенти:

ГРИНЮК Р. Ф. – доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри конституційного та міжнародного права,
декан економіко-правового факультету Донецького національного університету

ФЕДОРЕНКО В. Л. – доктор юридичних наук, професор,
заступник начальника Навчально-наукового інституту заочного
та дистанційного навчання НАВСУ

ШУБА О. Л. – доктор політичних наук, професор,
завідувач відділу Апарату Верховної Ради України

Ковальчук В. Б.
К56

Легітимність державної влади в правовій теорії та державно-правовій
практиці : моногр. / В. Б. Ковальчук. – К. : Логос, 2011. – 392 с. – Бібліогр. :
С. 354–387.

ISBN 978-966-171-410-5

Монографія присвячена правому дослідженню проблеми легітимності державної влади як категорії, що визначає ціннісний зміст держави та права. У праці досліджується еволюція ідеї легітимності в європейській та вітчизняній правовій і політичній теорії, аналізуються основні підходи до розуміння теорії легітимності державної влади в доктринах природного права та юридичного позитивізму. Особлива увага приділяється розробці власного підходу до розуміння правової сутності легітимності державної влади, правова природа якої встановлюється через критерії прав людини та демократичної участі громадян в політичному процесі. У монографії досліджується механізм легітимності влади в умовах функціонування сучасної демократичної, правової держави, наголошується на особливому значенні принципу народного суверенітету як умови легітимності державної влади, а також визначається місце органів конституційної юрисдикції в системі гарантій легітимності та легальності державної влади.

Для науковців, законодавців, державних службовців, викладачів, аспірантів та студентів.

ББК 67.9(4УКР)300.6+67.300.6

ISBN 978-966-171-410-5

© Ковальчук В. Б., 2011

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Генезис ідеї легітимності державної влади в європейській державно-правовій традиції	11
1.1. Джерела і витoki ідеї легітимності державної влади	11
1.2. Проблема легітимності в теологічній теорії держави	34
1.3. Ідея легітимності в контексті теорії державного суверенітету	63
Висновки до розділу 1	95
Розділ 2. Конституювання правової теорії легітимності державної влади	102
2.1. Природно-правова модель легітимності державної влади	102
2.2. Питання легальності та легітимності в державно-правових концепціях представників юридичного позитивізму	140
Висновки до розділу 2	172
Розділ 3. Правова сутність легітимності державної влади: поняття, ознаки, критерії	178
3.1. Легітимність як правова категорія	178
3.2. Права людини як основний критерій легітимності державної влади	200
3.3. Демократична участь як джерело легітимності державної влади	229
Висновки до розділу 3	246

Розділ 4. Механізм легітимації публічної влади в умовах функціонування сучасної демократичної, правової держави	254
4.1. Конституція — основа легітимності публічної влади в демократичній, правовій державі	254
4.2. Забезпечення принципу народного суверенітету в механізмі легітимації державної влади	277
4.3. Органи конституційної юрисдикції в системі гарантій легальності та легітимності державної влади	306
Висновки до розділу 4	334
Висновки	342
Список використаних джерел	354

Наукове видання

КОВАЛЬЧУК Віталій Богданович

ЛЕГІТИМНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В ПРАВОВІЙ ТЕОРІЇ ТА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІЙ ПРАКТИЦІ

Монографія

Науковий редактор:

СКРИПНЮК О. В.

доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України

Редактор: *О. А. Парадна*

Художнє оформлення: *В. С. Жиборовського*

ЛЕГІТИМНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В ПРАВОВІЙ ТЕОРІЇ ТА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІЙ ПРАКТИЦІ

Монографія присвячена правовому дослідженню проблеми легітимності державної влади як категорії, що визначає ціннісний зміст держави та права.

У праці досліджується еволюція ідеї легітимності в європейській та вітчизняній правовій і політичній теорії, аналізуються основні підходи до розуміння теорії легітимності державної влади в доктринах природного права та юридичного позитивізму. Особлива увага приділяється розробці власного підходу до розуміння правової сутності легітимності державної влади, правова природа якої встановлюється через критерії прав людини та демократичної участі громадян в політичному процесі. У монографії досліджується механізм легітимації влади в умовах фундаментування сучасної демократичної, правової держави, наголошується на особливому значенні принципу народного суверенітету як умови легітимності державної влади, а також визначається місце органів конституційної юрисдикції в системі гарантій легітимності та легальності державної влади.